

Анотація навчальної дисципліни «Філософський зміст нормативності»

Анотація. Філософія ХХ-го століття відбулася під знаком лінгвістичного повороту, який зачепив всі страти філософського знання – зокрема, онтологію, теорію пізнання, антропологію, філософію мови, філософську логіку та ін. На протигагу колишнім уявленням про мову як знаряддя спілкування (інформаційну знакову систему) в сучасній філософії проблематика мови визначається передусім мовленням як сферою здійснення мови. У зв'язку з таким зсувом акцентів на передній план філософського аналізу мови виходять онтологічні, епістемологічні і нормативні питання.

Мова як цілісний об'єкт філософського аналізу диференціюється за лінгвістичними сутностями, яким на рівні структурного аналізу відповідають *лінгвістичні одиниці* (окремий клас функціонально означених лінгвістичних сутностей, придатних для вираження завершеної думки – пропозиції, речення, висловлювання, твердження і т.ін.). А предметом філософського аналізу мови стає передусім дослідження *онтологічного й епістемологічного* аспектів здійснення лінгвістичних сутностей у вигляді *лінгвістичних одиниць як фактів мовлення*, де особливим предметом інтересу є *епістемологічний статус* останніх, а також притаманна їм *нормативність* (імпліцитні норми), якою забезпечується їхнє конституювання.

Проблема співвідношення між нормативною і фактуальною складовими знання лише реактуалізується у сучасній епістемології "після лінгвістичного повороту" та етиці. Типологічне віднесення лінгвістичних одиниць до власних норм здійснюється у процесах їхньої *оцінки*, в результаті якої встановлюється можливість для лінгвістичної одиниці мати фактичне значення. Такі процеси здійснюються на підставі конститутивного місця і функції нормативності (по відношенню до лінгвістичних одиниць), які й досліджуватимуться у цьому курсі в порівняльній перспективі з такими концептами як, власне, норма, оцінка, цінність, факт, дія, подія та їх різноманітними модусами.

В такий спосіб, в даний навчальний курс залучаються як традиційні підходи різних традицій і дисциплін філософії 20 ст., так і альтернативні підходи. Спеціальна увага приділяється аналітичній філософії. Серед основних авторів, доробок яких є наріжною джерельною базою, варто згадати: Дж. Горнсбі (J. Hornsby), Т. Вільямсон (T. Williamson), а також класичні автори П. Стросон, Р. Чізолм, П. Грайс, Р. Брендом, та ін.

Мета навчальної дисципліни: дати знання про зміст і способи використання концепцій, теорій та підходів до проблематики нормативності в сучасній філософії.

Попередні вимоги:

Аспірант/магістр/бакалавр має знати: основний зміст і проблеми сучасної філософії; способи застосування основних категорій та ідей у сучасній теоретичній філософії, місце і роль філософії у формуванні наукового світогляду та сучасної культури; історію теоретичної і практичної філософії.

Аспірант/магістр/бакалавр має вміти: використовувати сучасні філософські категорії та ідеї у дослідженні проблем філософії; мати професійні погляди на розв'язання проблем теоретичної філософії; аналізувати й фахово

застосовувати першоджерела та дослідницьку літературу з теоретичної і практичної філософії.

Змістовні модулі:

Тема 1. Нормативність в філософії: історія розробок і застосувань концепту.

Тема 2. Норми і факти: належність versus існування.

Тема 3. Норми, цінності, оцінки: взаємозалежність.

Тема 4. Нормативність в філософії мови.

Тема 5. Нормативність в практичній філософії.

Мова викладання: українська

Рік підготовки, шифр навчальної дисципліни: ВПЗ.06.02; перше півріччя 4-го року навчання.

Кількість кредитів: 3.

Форма заключного контролю: залік.

Структура навчальної дисципліни: загальний обсяг 90 годин, у тому числі 42 години аудиторних занять (28 год. – лекційні заняття, 14 год.- практичні заняття), 48 годин самостійної роботи.

Викладач: Лактіонова Анна Валеріївна, доктор філос. наук, доцент, професор кафедри теоретичної і практичної філософії філософського факультету.

Інформація про викладача:

http://philosophy.univ.kiev.ua/ua/view/prof_philosophy_dept/47/23/8